

«Razılaşdırılmışdır»

Azərbaycan Respublikası Maliyyə
Nazirliyinin Dövlət Sığorta Nəzarəti
Xidmətinin rəisi

N. Xəlilov

«28» noyabr 2012-ci il

«Təsdiq edirəm»

«Atəşgah» Sığorta Şirkəti ASC-nin İdarə
heyətinin sədri

T.A. Səfərov

«08» oktyabr 2012-ci il

DƏZGAH SINMASI SİĞORTASI QAYDALARI

**«Atəşgah» Sığorta Şirkəti ASC
2012**

MÜNDƏRİCAT

Anlayışlar

Ümumi müddəalar

1. Sığorta sinfi və sığorta obyektı
2. Sığorta təminatı və sığorta riskləri
3. Sığorta məbləği və azadolma məbləği.
4. Sığorta haqqı
5. Sığorta təminatına daxil edilməyən hallar
6. Sığorta təminatının hüquqi qüvvəyə minmə və hüquqi qüvvədən düşmə vaxtları
7. Sığorta müqaviləsi bağlanan zaman sığortalının məlumat vermə vəzifələri
8. Sığorta haqqının ödənilməsi və sığortaçının məsuliyyətinin başlanması
9. Sığorta müddəti ərzində tərəflərin vəzifələri və məsuliyyəti
10. Sığortalının sığorta şəhadətnaməsi hüquqi qüvvədə olduğu müddət ərzində vəzifələri
11. Sığorta hadisəsi baş verdiyi zaman sığortalının vəzifələri
12. Sığorta müqaviləsinə vaxtından əvvəl xitam verilməsi
13. Sığorta müqaviləsinə vaxtından əvvəl xitam vermə ilə bağlı xəbərdar etmə
14. Sığorta müqaviləsinə vaxtından əvvəl xitam vermənin nəticələri
15. Sığorta ödənişi
16. Sığorta ödənişinin verilməsi üçün tələb olunan sənədlər
17. Sığorta ödənişinin verilməsindən imtinanın əsasları
18. Zərərin müəyyən edilməsi
19. Ödəniş məbləğinin azaldılması və ödənilməsindən imtina halları
20. Sığorta ödənişinin hesablanması
21. Zərər və ödənişin sona çatması
22. Sığorta ödənişi haqqında qərarın qəbul edilməsi
23. Mülkiyyət sahibinin dəyişdiyi hallar
24. Mülkiyyət hüququnun verilməsi
25. Məlumat və xəbərdarlıqlar
26. İş sirlərinin gizli saxlanması
27. Tərəflərin məsuliyyəti
28. Mübahisələrin həlli qaydası
29. Xüsusi şərtlər

ANLAYIŞLAR

Bu Qaydalarda və bu Qaydalar əsasında bağlanmış Sığorta müqavilələrində aşağıdakı əsas anlayışlardan istifadə olunur:

Sığortaçı - sığorta qanunvericiliyi əsasında sığorta fəaliyyətini həyata keçirmək üçün müvafiq lisenziyaya malik olan, Sığorta müqaviləsində nəzərdə tutulan sığorta hadisəsi baş verdiyi halda qanunvericiliklə və ya müqavilə ilə müəyyən olunmuş qaydada sığorta ödənişini vermək öhdəliyi daşıyan Sığorta müqaviləsinin tərəfi olan yerli hüquqi şəxs;

Sığortalı - sığorta haqqı ödəyən, sığorta obyektinin sığorta etdirilməsində sığorta marağı olan, Sığorta müqaviləsinin tərəfi;

Sığorta olunan - Sığorta müqaviləsi əsasında əmlak mənafeləri sığortalanan şəxs;

Faydalanan şəxs - Sığorta müqaviləsinə uyğun olaraq sığorta ödənişini almaq hüququ olan şəxs; Sığorta müqaviləsində Faydalanan şəxs qismində başqa şəxs nəzərdə tutulmamışdırsa, Sığortalı və (və ya) Sığorta olunan Faydalanan şəxs sayılır.

Sığorta hadisəsi – qanunvericiliyə və ya Sığorta müqaviləsinə görə sığorta ödənişinin Sığortalıya, Sığorta olunana və ya digər faydalanan şəxslərə ödənilməsi üçün əsas olan, Sığorta müqaviləsinin qüvvədə olduğu müddət ərzində baş verən hadisə və ya yaranan hal;

Sığortanın müddəti – sığorta risklərinin sığortalandığı müddət;

Sığorta tarifi – sığorta haqqının sığorta məbləğindən faizlə dərəcəsi;

Sığorta haqqı – risklərin qəbul edilməsi və ya bölüşdürülməsi müqabilində sığorta qanunvericiliyinə uyğun olaraq, Sığorta müqaviləsində nəzərdə tutulan qaydada Sığortalının Sığortaçıya ödəməli olduğu pul məbləği;

Azadolma məbləği - sığorta hadisəsi nəticəsində yaranan itkilərin və ya dəyən zərərin sığorta təminatı ilə əhatə olunmayan və Sığortalının üzərində qalan hissəsi;

Sığorta ödənişi – sığorta hadisəsi baş verdikdə Sığorta müqaviləsinə uyğun olaraq Sığortaçı tərəfindən ödənilən maliyyə kompensasiyası;

Mühüm şərtlər –Sığorta müqaviləsində, yaxud Sığorta şəhadətnaməsində göstərilmiş və Sığortalı tərəfindən yerinə yetirilməməsi Sığortaçının sığorta ödənişi verməkdən imtina etməsi və ya Sığorta müqaviləsinə, yaxud Sığorta şəhadətnaməsinə ləğv etməsi üçün əsas olan şərtlər;

Sığortanın ərazisi - sığorta obyektinin sığortalanmış hesab olunduğu müəyyən ərazi (yer);

ÜMUMİ MÜDDƏLƏR

Bu qaydalar «Sığorta fəaliyyəti haqqında» Azərbaycan Respublikasının qanununa uyğun olaraq hazırlanmışdır.
Bu qaydalarla müəyyən olunan sığorta növü sinfinə görə əmlakın yanğından və digər risklərdən sığortası sinfinə aid edilir.

1. SİĞORTA SİNFİ VƏ SİĞORTA OBYEKTİ

- 1.1. Bu Qaydalara əsasən təqdim olunan sığorta məhsulu sığorta obyektinə görə əmlak sığortasına aid olan əmlakın sığortası ilə bağlı digər siniflərə aiddir.
- 1.2. Sığorta obyektini Sığortalının əmlakına yiyələnməklə, onun istifadəsi ilə bağlı Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə zidd olmayan hər hansı əmlak mənafevidir: "Sığortalanmış dəzgah (maşın, avadanlıq və s.) siyahısı"na uyğun olaraq mexanizmlər, avadanlıqlar, qurğular, dəzqahlar və digər istehsalatda istifadə olunan maşınlar.
- 1.3. Sığorta predmeti hər hansı maşın, aparat, müxtəlif mexaniki avadanlıq və qurğular, bir qayda olaraq, qapalı istehsal sahəsinin, ayrıca müəssisəsinin (istehsalat), Sığortalının bütün maşın və avadanlıqları hesab edilir:
  - a) Elektrik enerjisi istehsalı üzrə maşınlar (buxar qazanları, turbinlər, generatorlar, mühərriklər və s.);
  - b) Enerjinin paylanması və bölüşdürülməsi üzrə maşın və avadanlıqlar (transformatorlar, yüksək gərkinlikli şitlər, elektrik açarları, elektrik enerjisi ötürücü xətləri və s.);
  - c) İşçi və köməkçi maşınlar (müxtəlif dəzqahlar, nasoslar, kompressorlar, kağızhazırlayan maşınlar və s.);
- 1.4. Maşın və avadanlıqlar aşağıdakı şərtlərlə sığortaya qəbul edilir:
  - a) İstismara buraxılmaq üçün hazırdırlar;
  - b) Tələb olunan texniki vəziyyətdədirlər;
  - c) Müəyyən olunmuş qaydada sınaqdan, nəzarət testindən çıxmışdırlar.
- 1.5. Konkret sığorta predmetləri sığorta müqaviləsinin tərkib hissəsi sayılan "Sığortalanmış dəzgah (maşın, avadanlıq və s.) siyahısı"nda göstərilməlidir.
- 1.6. Aşağıda qeyd edilənlərə sığorta təminatı verilmir:
  - a) Drel, qayçı, bıçaq, mişar, polad və ya metal hissələr;
  - b) Kəsicilərin alətləri və ləvazimatları;
  - c) Matrisa və qəliblərə, metal əritmə sexlərindəki isti metal valslar, standart şablonlar, modellər, rəsm rulonları;
  - d) Üyüdücü, sındırıcı və qarışdırıcı alətlər, ələk və xəlbirlər;
  - e) Tross, kanat, zəncir, konveyer lentləri və qayıqlar kimi dəyişdirilə bilən hissələr;
  - f) Müəyyən müddətdən sonra dəyişdirilməsi və ya yenisi ilə əvəz edilməsi zəruri olan kömür fırçası və lampa kimi hissələr (elektrik izolyasiya maddələri və izolyasiya yağları istisna olmaqla)

2. SİĞORTA TƏMİNATI VƏ SİĞORTA RİSKLƏRİ

- 2.1. Bu sığorta qaydaları sığorta şəhadətnaməsinin əlavəsi olan və onun ayrılmaz hissəsini təşkil edən inventar cədvəlində miqdarı, istehsal tarixi, xüsusiyyətləri və dəyərləri göstərilən dəzgah və qurğulara sınaq müddətindən sonra normal işlədikləri zaman və ya iş yerində təmizləndiyi, yoxlanıldığı, yeri dəyişdirildiyi və ya bir yerdə durduğu halda aşağıdakı qəflətdən baş vermiş və gözlənilməz səbəblər nəticəsində, dəyən maddi ziyan və zərərlərə, habelə onların zəruri etdiyitəmir və yenisi ilə əvəz etmə xərclərinə təminat verilir:

- 2.1.1 İş qəzaları;
- 2.1.2 Modelin, istehsalın, montajın, materialın, qəlibin, qəlibə tökmənin qüsurlu olması və ya lazımi səviyyədə icra edilməməsi;
- 2.1.3 Düzgün yağlanmaması;
- 2.1.4 Elektrik enerjisinin birbaşa təsiri nəticəsində meydana gələn qısaqapanma, yanıb-sönmə, cərəyan yükünün artması, qeyri-düzgün izolyasiya və ildırım kimi atmosfer elektrik yüklənməsinin dolayı təsirləri;
- 2.1.5 Tıxanma, kənar maddə düşməsi;
- 2.1.6 Mərkəzdənqaçma qüvvəsinin təsiri nəticəsində olan parçalanmalar;
- 2.1.7 Buxar qazanlarında və buxar çənlərində su çatışmamazlığı;
- 2.1.8 Suyun səviyyəsinin dəyişməsi, gözlənilmədən həddindən artıq qızma və ya soyuma;
- 2.1.9 Təzyiqin aşağı düşməsi nəticəsində qapalı qablarda əmələ gələn azalma, deşilmə,
- 2.1.10 qırışma və s. deformasiyalar;
- 2.1.11 Fırtına və qasırğa, donma və ya əriyən buz parçalarının sürüşməsi;
- 2.1.12 İşçi heyəti və ya üçüncü şəxslərin kobud səhvi, qüsuru, xətası, diqqətsizliyi;

3. SİĞORTA MƏBLƏĞİ VƏ AZADOLMA MƏBLƏĞİ.

- 3.1. Sığorta şəhadətnaməsində və onun ayrılmaz hissəsini təşkil edən inventar cədvəlində göstərilən dəzgah və avadanlıqların sığorta məbləği, həmin dəzgah və avadanlıqların (əgər varsa, nəqliyyat, montaj, gömrük, rüsum və xərclər də daxil olmaqla) yenisi ilə əvəz edilmə xərclərinə bərabərdir. Hadisə baş verdiyi zaman hər hansı bir dəzgahın yenisi ilə əvəz edilməsi üçün bu prinsiplə hesablanacaq məbləğ sığorta məbləğindən artıq olarsa, artıq olan həmin məbləğ sığortalı tərəfindən ödənilir.
- 3.2. Sığorta müqaviləsində zərərin Sığortaçı tərəfindən ödənilməyən hissəsi – azadolma məbləği qeyd edilə bilər. Azadolma nəzərdə tutularsa, onun növü, məbləği və təbiiq edilmə qaydaları xüsusi şərtlə müəyyən edilir.

4. SİĞORTA HAQQI

4.1. Sığorta haqqı illik sığorta tariflərinə əsasən hesablanır.

5. SİĞORTA TƏMİNATINA DAXİL EDİLMƏYƏN HALLAR

Aşağıdakı hallar sığorta təminatına daxil deyildir:

- 5.1. Müharibə, hər cür hərbi hərəkətlər, istila, düşmən basqını, vuruşma (müharibə elan edilib edilməməsindən asılı olmayaraq), vətəndaş müharibəsi, inqilab, üsyan və bunlara qarşı görülən inzibati və hərbi tədbirlər nəticəsində dəyən ziyan və zərərlər;
- 5.2. Hər hansı nüvə patlayışı, radiasiya və ya radioaktiv çirklənmələr və bunlara qarşı görülən hərbi və inzibati tədbirlər nəticəsində dəyən bütün ziyan və zərərlər;
- 5.3. Səlahiyyətli orqanların sığortalanmış əmlaklardan istifadə etməsi nəticəsində meydana gələn hər cür ziyan və zərərlər;
- 5.4. Yanğın və ya yanğın baş verməsi ilə əlaqədar həyata keçirilən söndürmə, yıxma və xilasetmə əməliyyatlarının, habelə idrımın səbəb olduğu ziyan və zərərlər;
- 5.5. Səbəbdən asılı olmayaraq bütün növ gəlir itkisi və mülki məsuliyyətlər;
- 5.6. Oğurluq və oğurluğa cəhd nəticəsində meydana gələn ziyan və zərərlər;
- 5.7. Torpaq çökməsi və yer sürüşməsi, qar uçqunu, vulkan püskürməsi, zəlzələ, sel və su basqını kimi təbii fəlakətlərin səbəb olduğu ziyan və zərərlər;
- 5.8. Dəzgah və avadanlıqların normal işləməsi və daim istifadə olunması nəticəsində baş verən aşınma və ərpmələr və ya çürümələrlə, paslanma və oksidləşmə ilə, buxar qazanlarında ər bağlama və daşlaşma ilə işləmənin göstərdiyi təsirlərin, atmosfer təzyiqinin və digər bu kimi şərtlərin səbəb olduğu tədrici köhnəlmələrlə əlaqədar olan ziyan və zərərlər;
- 5.9. Bərk maddə və qazların ani oksidləşməsi və ya qarşılıqlı reaksiyaya girmələri nəticəsində baş verən partlayışların, atmosfer təzyiqi nəticəsində partlamaya meyilli tozların partlamasının səbəb olduğu ziyan və zərərlər;
- 5.10. Sığorta müddəti ərzində xarab olan dəzgahların təmir edilmədən işlədilməsi nəticəsində baş verən ziyan və zərərlər;
- 5.11. Sığortalının və ya onun adından fəaliyyət göstərən şəxsin qəsdən hərəkətləri və ya əlavə razılaşma varsa, kobud səhvi nəticəsində dəyən ziyan və zərərlər.

6. SİĞORTA TƏMİNATININ HÜQUQİ QÜVVƏYƏ MİNMƏ VƏ HÜQUQİ QÜVVƏDƏN DÜŞMƏ VAXTLARI

6.1. Sığorta müqaviləsində başqa cür nəzərdə tutulmamışdırsa, Sığorta müqaviləsi sığorta haqqının ilk hissəsinin və ya tam ödənilməsindən sonra qüvvəyə minir.

7. SİĞORTA MÜQAVİLƏSİ BAĞLANAN ZAMAN SİĞORTALININ MƏLUMAT VERMƏ VƏZİFƏLƏRİ

- 7.1. Sığortaçı sığorta müqaviləsini sığortalının riskin mahiyyətini tam bildirməsi şərti ilə təklifdə, təklif yoxsa, sığorta şəhadətnaməsində və ya onun əlavələrində yazdığı məlumata əsasən bağlayır. Sığortalının məlumatının yalan və yaxud yarımçıq olması hallarında sığortaçı sığorta müqaviləsini imzalamaya bilər və ya:
- 7.2. Sığortalı bunu qəsdən etmişdirsə, sığortaçı vəziyyəti öyrəndiyi andan etibarən bir ay ərzində müqaviləni ləğv edə bilər və bu müddət ərzində sığorta hadisəsi baş verərsə, sığorta ödənişi verməyə bilər. Müqavilə şərtlərinin pozulduğu hallarda sığortaçı sığorta haqqını qaytarmamaq hüququ qazanır;
- 7.3. Sığortalı bu hərəkəti bilmədən etmişdirsə, sığortaçı vəziyyəti öyrəndiyi tarixdən etibarən bir ay ərzində müqaviləni ləğv edə və ya həmin vaxt üçün sığorta haqqı fərqini almaqla müqaviləni davam etdirə bilər. Sığortalı tələb edilən sığorta haqqı fərqini qəbul etmədiyini 15 gün ərzində bildirsə, sığorta müqaviləsi ləğv edilmiş hesab olunur.
- 7.4. Sığortaçı tərəfindən tətbiq olunan ləğvetmə, bu haqda sığortalıya sifarişli məktub vasitəsi ilə məlumat göndəridiyi tarixdən 15 gün sonra saat 24.00-da, sığortalı tərəfindən tətbiq edilən ləğvetmə isə bu haqda sığortaçıya sifarişli məktub vasitəsilə məlumat göndəridiyi tarixdən sonrakı gün saat 24.00-da hüquqi qüvvəyə minir.
- 7.5. Ləğvetmənin hüquqi qüvvəyə mindiyi tarixə qədər keçən müddətin sığorta haqqı, müqavilə sığortaçı tərəfindən ləğv edildikdə gün hesabı, sığortalı tərəfindən ləğv edildikdə isə qısa müddətli sığorta kimi hesablanır və artıq qalan məbləğgeri qaytarılır.
- 7.6. Vaxtında istifadə olunmayan ləğvetmə və ya sığorta haqqının fərqini tələb etmək hüququ etibarsız sayılır.
- 7.7. Sığortalının hərəkətinin qəsdən edilmədiyini hallarda sığorta hadisəsi:
  - sığortaçı vəziyyəti öyrənməmişdən əvvəl;
  - sığortaçı müqaviləni ləğv etməyin tələb edə biləcəyi müddət ərzində;
  - və yaxud ləğvetmənin hüquqi qüvvə qazanması üçün lazım olan müddət ərzində baş verərsə, onda sığortaçı verəcəyi ödənişi, sığortalının məlumatına əsasən ödənilməli sığorta haqqı ilə həqiqətdə hesablanmalı olan sığorta haqqı arasındakı nisbətə uyğun olaraq ödəyir.

8. SİĞORTA HAQQININ ÖDƏNİLMƏSİ VƏ SİĞORTAÇININ MƏSULİYYƏTİNİN BAŞLANMASI

- 8.1. Sığorta haqqının bütövlükdə və ya hissə-hissə ödənilməsi razılaşdırıla bilər. Sığorta haqqı (ilkin hissə) ən gec sığorta şəhadətnaməsi təqdim olunan vaxt, (hissə-hissə ödənilməsi razılaşdırılıbsa, qalan hissələri isə sığorta şəhadətnaməsində göstərilən tarixlərdə) ödənilməlidir.
- 8.2. Sığorta haqqı (ilkin hissə) sığorta şəhadətnaməsi təqdim olunan zaman ödənilməsə, sığortaçı sığorta ilə əlaqədar heç bir məsuliyyət daşımır və bu şərt sığorta şəhadətnaməsində yazılır.
- 8.3. Sığorta haqqının hissə-hissə ödəniləcəyi razılaşdırıldığı zaman ardıcıl surətdə iki hissənin ödənmədiyini və ya hadisə baş vermədiyini hallarda, hissələrin hamısı bir dəfəyə ödənilir və bu şərt sığorta şəhadətnaməsində yazılır.

- 8.4. Sığortaçı, ümumi sığorta haqqı borcunu vaxtında ödəməyən sığortalıya borcunun 1 ay ərzində ödəməyəcəyi təqdirdə müqavilənin ləğv olunacağını sifarişli məktubla bildirir. Göstərilən müddət ərzində borc ödənməzsə, müqavilə qüvvədən düşmüş hesab edilir və sığortalı çəkilən xərcləri və ləğvetmə tarixinə qədər keçən vaxt üçün, qısa müddətli sığorta kimi hesablanan sığorta haqqının sığortaçıya ödənməsinə görə məsuliyyət daşıyır.

9. SİĞORTA MÜDDƏTİ ƏRZİNDƏ TƏRƏFLƏRİN VƏZİFƏLƏRİ VƏ MƏSULİYYƏTİ

- 9.1. Müqavilə imzalandıqdan sonra sığortalanmış əmlakın təklifdə, əgər təklif yoxsa, sığorta şəhadətnaməsində və ya onun əlavələrində göstərilən yeri və ya vəziyyəti sığortaçının razılığı olmadan dəyişdirilərsə, sığortalı bu haqda, əgər dəyişiklik:
- özü tərəfindən, yaxud onun açıq və ya gizli razılığı ilə başqası tərəfindən edilibsə, dərhal;
  - onun açıq və ya gizli razılığı olmadan başqa bir şəxs tərəfindən edilibsə, vəziyyəti öyrənən kimi dərhal;
  - hər iki halda ən gec 8 gün ərzində sığortaçıya məlumat verilməlidir.
- 9.2. Sığortaçı vəziyyəti öyrəndikdən sonra bu dəyişiklik sığorta müqaviləsinin pozulmasını və ya daha ağır şərtlər irəli sürməsinə tələb edərsə, 8 gün ərzində:
- müqaviləyə xitam verə bilər və ya;
  - sığorta haqqı fərqini tələb etməklə sığortanı davam etdirə bilər.
- 9.3. Sığortalı, 8 gün ərzində sığorta haqqının fərqi kimi tələb olunan məbləğlə razılaşmadığını bildirərsə, müqavilə ləğv edilmiş hesab olunur.
- 9.4. Sığortaçı tərəfindən həyata keçirilən ləğv etmə, sifarişli məktub vasitəsilə sığortalıya məlumat göndərildiyi tarixdən 8 iş günü sonra saat 24.00-da, sığortalı tərəfindən həyata keçirilən ləğv etmə isə bu haqda sığortaçıya sifarişli məktub vasitəsilə məlumat göndərildiyi tarixin ertəsi günü saat 24.00-da hüquqi qüvvə qazanır.
- 9.5. Ləğv etmənin hüquqi qüvvəyə mindiyi tarixə qədər keçən müddətin sığorta haqqı, müqavilə sığortaçı tərəfindən ləğv edildikdə gün hesabı, sığortalı tərəfindən ləğv edildikdə isə qısa müddətli sığorta kimi hesablanır və artıq qalan məbləğləri qaytarılır.
- 9.6. Vaxtında istifadə olunmayan ləğvetmə və ya sığorta haqqı fərqini tələbetmə hüququ ləğv edilmiş hesab olunur.
- 9.7. Sığortalanmış əmlakın təklifdə, təklif yoxsa, sığorta şəhadətnaməsində və ya onun əlavələrində göstərilən yerinin və ya vəziyyətinin dəyişməsinə öyrənmiş sığortaçı sığorta haqqını qəbul edərsə və ya sığorta müqaviləsinin heç bir dəyişiklik edilmədən qüvvədə qalmasına razı olduğunu bildirərsə, ləğvetmə və ya sığorta haqqı fərqini tələb etmə hüququnu itirir.
- 9.8. Sığortalanmış əmlakın yerinin və ya vəziyyətinin dəyişdirilməsi, riskin başvermə ehtimalını artırarsa və sığortalı bunu xəbərdarlıq müddəti ərzində qəsdən bildirməzsə, xəbərdarlıq müddəti başa çatdıqdan sonra baş verən hadisələrlə əlaqədar sığorta ödənişi verilmir.
- 9.9. Xəbərdarlıq qaydaları qəsdən pozulmamışdırsa, alınan sığorta haqqı ilə alınmalı olan sığorta haqqı arasındakı fərq hadisəyə görə ödənilməsi nəzərdə tutulan sığorta ödənişindən çıxılır.
- 9.10. Dəyişiklik, hadisə baş verməsinin qarşısının alınmasına kömək edərsə və daha az sığorta haqqı tələb edərsə, sığortaçı bu dəyişikliyin baş verdiyi tarixdən başlayaraq müqavilənin başa çatmasına qədər olan müddət üçün sığorta haqqı fərqini gün hesabı hesablayır və fərqi sığortalıya qaytarır.
- 9.11. Bu şərtlər sığortalıya da eyni qaydada tətbiq edilir.

10. SİĞORTALININ SİĞORTA ŞƏHADƏTNAMƏSİ HÜQUQİ QÜVVƏDƏ OLDUĞU MÜDDƏT ƏRZİNDƏ VƏZİFƏLƏRİ

- 10.1. Sığortalı sığortalanmış dəzgah və avadanlıqların təhlükəsizliyi və qorunması üçün lazımı tədbirlər görülməlidir.
- 10.2. Sığortalı sığortalanmış dəzgah və avadanlıqları normal vəziyyətdə və işlək halda saxlamaq üçün lazımı tədbirlər görməli, qəbul olunmuş həddən artıq yüklənmələrin qarşısını almalı, səlahiyyətli orqanlar tərəfindən qoyulan, xüsusən də dəzgah və avadanlıqların işlədilməsi və onlara qulluq edilməsi ilə əlaqədar olan qayda və təlimatlara tam əməl etməlidir.
- 10.3. Sığortaçının, istədiyi vaxt səlahiyyətli nümayəndəsi vasitəsilə sığorta etdirilmiş dəzgah və avadanlıqlara nəzarət etmək və onları yoxlamaq səlahiyyəti vardır. Sığortalı bu yoxlamalara icazə verməyə və kömək etməyə və sığortaçının məsləhət biləcəyi tədbirləri həyata keçirməyə görə cavabdehdir.

11. SİĞORTA HADİSƏSİ BAŞ VERDİYİ ZAMAN SİĞORTALININ VƏZİFƏLƏRİ

Zərər baş verdiyi zaman sığortalı:

- 11.1. Zərərin baş verdiyini öyrəndikdən sonra ən gec 5 gün ərzində sığortaçıya məlumat verməli, müvafiq mühafizə və xilas etmə tədbirlərini həyata keçirməli və bu məqsədlə sığortaçı tərəfindən ona verilmiş təlimata, imkan daxilində, maksimum əməl etməlidir;
- 11.2. Hadisənin səbəbini, hansı şəraitdə və şərtlər daxilində baş verdiyini öyrənmək, zərər və ziyanın məbləğini müəyyən etmək üçün lazım və sığortalının tərəfindən təmin olunması mümkün olan məlumat və sənədləri (əsl, təsdiq edilmiş surət və ya kserosurəti) sığortaçının tələbinə əsasən gecikmədən ona verməli və zərərin təqsirkar üçüncü şəxs tərəfindən ödənilməsi hüququndan istifadə olunması üçün lazım olan, qoruna bilən, müvafiq məlumat və sənədləri verməlidir.
- 11.3. Ziyat və zərərin təxmini məbləğini bildiren məlumatı münasib vaxt ərzində sığortaçıya verməlidir;
- 11.4. Zərərin baş verdiyi yer və ya əmlaklara, zəruri hallar istisna olmaqla, heç bir dəyişiklik etməməlidir;
- Xəbərdarlıq edilməklə xırda təmirlər və müəssisənin fəaliyyətinin davam etdirilməsi üçün vacib olan əsaslı təmirlər, haqda xüsusi xəbərdarlıq edilməsi şərti ilə aparıla bilər. Sığortaçı tədqiqat işlərini zərərin baş verməsi ilə əlaqədar xəbəri aldıqdan sonra 7 gün ərzində həyata keçirməzsə, sığortalı bütün növ təmirlərin aparılmasında sərbəstdir;

- 11.5. Sığortaçının səlahiyyətli nümayəndələrinin ödəniş cavabdehliyi və məbləğini, zərərin təqsirkar üçüncü şəxslər tərəfindən ödənilməsi hüququnu müəyyən etmək üçün sığorta olunmuş yer və ya əmlaklara, bunlarla əlaqədar sənədlər üzərində həyata keçirəcəkləri yoxlama və tədqiqatlara icazə verməlidir;
- 11.6. Sığorta olunmuş yer və ya əmlaklar, başqa bir sığorta şirkətində də sığorta olunmuşsa, bunu sığortaçıya bildirməlidir.

12. SİĞORTA MÜQAVİLƏSİNƏ VAXTINDAN ƏVVƏL XİTAM VERİLMƏSİ

- 12.1. Sığorta müqaviləsinə aşağıdakı hallarda vaxtından əvvəl xitam verilir:
- 12.1.1. Sığorta predmeti artıq mövcud olmadıqda;
- 12.1.2. Sığorta hadisəsinin baş verməsi ehtimalı olmadıqda və sığorta riskinin mövcudluğu səbəbi sığorta hadisəsi olmayan hallara görə başa çatdıqda;
- 12.1.3. Sığortaçı sığortalı qarşısında öz öhdəliklərini yerinə yetirdikdə;
- 12.1.4. Sığortalı sığorta haqqını qanunvericilikdə və sığorta müqaviləsində müəyyən edilən qaydada ödəmədikdə;
- 12.1.5. Sığorta marağı artıq mövcud olmadıqda.

13. SİĞORTA MÜQAVİLƏSİNƏ VAXTINDAN ƏVVƏL XİTAM VERMƏ İLƏ BAĞLI XƏBƏRDAR ETMƏ

- 13.1. Bu Qaydaların 12-ci maddəsində göstərilən hallarda sığorta müqaviləsinə xitam verilməsi üçün əsas olan şərait yarandıqda müqaviləyə xitam verilməsində maraqlı olan tərəf dərhal digər tərəfi bu barədə xəbərdar etməlidir.
- 13.2. Tərəflərin başqa cür razılaşmasına əsasən sığorta müqaviləsinə sığortalının və ya sığortaçının tələbi ilə vaxtından əvvəl xitam verilərkən bu barədə bir tərəf digərinə ən azı 30 gün əvvəl (sığorta müqaviləsi beş ildən çox müddətə bağlanmış olduqda 60 gün, 3 aydan az müddətə bağlanmış olduqda isə 5 iş günü əvvəl) tələbini əsaslandırıdığı yazılı bildiriş göndərməlidir.

14. SİĞORTA MÜQAVİLƏSİNƏ VAXTINDAN ƏVVƏL XİTAM VERMƏNİN NƏTİCƏLƏRİ

- 14.1. Sığorta müqaviləsinə sığortalının tələbi ilə vaxtından əvvəl xitam verildikdə sığorta qanunvericiliyində nəzərdə tutulmuş hallar istisna olmaqla sığortaçı həmin müqavilə üzrə işlərin aparılması xərclərini çıxmaqla müqavilənin qurtarmamış müddəti üçün sığorta haqlarını ona qaytarır; əgər bu tələb sığortaçının sığorta müqaviləsi üzrə vəzifələrini yerinə yetirməməsi ilə bağlıdırsa, sığortaçı sığorta haqlarını bütünlüklə sığortalıya qaytarır.
- 14.2. Sığorta müqaviləsinə sığortaçının tələbi ilə vaxtından əvvəl xitam verildikdə o, sığorta haqlarını bütünlüklə sığortalıya qaytarır; əgər bu tələb sığortalının sığorta müqaviləsi üzrə vəzifələrini yerinə yetirməməsi ilə bağlıdırsa, sığortaçı həmin müqavilə üzrə işlərin aparılması xərcləri çıxılmaqla müqavilənin qurtarmamış müddəti üçün sığorta haqlarını qaytarır.
- 14.3. Sığorta müqaviləsinə vaxtından əvvəl xitam verildiyi halda, əgər xitam verilmə anınadək sığortaçı tərəfindən sığortalıya ödənilmiş sığorta haqqına bərabər və ya ondan çox miqdarda sığorta ödənişi verilmişdirsə, sığorta haqqı sığortalıya qaytarılmır.
- 14.4. Sığorta müqaviləsinə vaxtından əvvəl xitam verildiyi halda, əgər xitam verilmə anınadək sığortaçı tərəfindən sığortalıya ödənilmiş sığorta haqqından az miqdarda sığorta ödənişi verilmişdirsə, həmin sığorta haqqı məbləği ilə sığorta ödənişi məbləği arasındakı fərq miqdarında sığorta haqqının sığortalıya qaytarılması müvafiq olaraq bu qaydaların 14.1 və 14.2 bəndlərində nəzərdə tutulmuş qaydada həyata keçirilir.
- 14.5. Sığorta müqaviləsinə məhkəmə qərarı əsasında xitam verilmiş hesab edildikdə, sığortaçı həmin müqavilə üzrə işlərin aparılması xərclərini çıxmaqla müqavilənin qurtarmamış müddəti üçün sığorta haqlarını bu qaydaların 14.3 və 14.4 bəndlərinin tələbləri nəzərə alınmaqla, sığortalının qanuni nümayəndəsinə qaytarır.
- 14.6. İnzibati xərclər müqavilə üzrə daxil olan sığorta haqqının 25%-ni təşkil edir.

15. SİĞORTA ÖDƏNİŞİ

- 15.1. Sığorta ödənişi sığorta hadisəsi baş verdikdə qanunvericiliyə, həmçinin sığorta müqaviləsinə uyğun olaraq, sığortaçı tərəfindən ödənilən maliyyə kompensasiyasıdır.
- 15.2. Sığortaçı sığorta ödənişini sığorta məbləği həddində həyata keçirir.
- 15.3. Sığorta ödənişinin miqdarının müəyyən edilməsi və ödənilməsi qaydası bu qaydalara əsasən bağlanan sığorta müqaviləsi ilə müəyyən edilir.

16. SİĞORTA ÖDƏNİŞİNİN VERİLMƏSİ ÜÇÜN TƏLƏB OLUNAN SƏNƏDLƏR

- 16.1. Qüvvədə olan sığorta müqaviləsi;
- 16.2. Sığortalının müraciət ərizəsi (və ya müraciət məktubu);
- 16.3. Dezgah və ya qurğunun texniki passportunun surəti;
- 16.4. Müvafiq səlahiyyətli dövlət orqanlarından arayış (qısapanma, yanıb – sönmə, cərəyan yükünün artması, qeyri – düzgün izolyasiya nəticəsində dəymiş zərərlərdə);
- 16.5. Cinayət işinin açılması barəsində arayış (üçüncü şəxslərin kobud səhvi, qüsuru, xətası, diqqətsizliyi və ya sabotajları nəticəsində dəymiş zərərlərdə);
- 16.6. Azərbaycan Respublikası ekologiya və təbii sərvətlər nazirliyi tərəfindən arayış (ıldırım, fırtına və qasırğa, donma və ya əriyən buz parçalarının sürüşməsi hadisələrindən hər hansı biri nəticəsində dəymiş zərərlərdə).

17. SİĞORTA ÖDƏNİŞİNİN VERİLMƏSİNDƏN İMTİNANIN ƏSASLARI

Sığortaçı sığorta ödənişinin verilməsindən aşağıdakı hallarda imtina edir:

- 17.1. Sığorta hadisəsinin baş verməsi barədə sığortalı və ya sığorta olunan şəxs, yaxud faydalanan şəxs hadisədən xəbər tutduqdan dərhal sonra və ya mümkün olan ən qısa müddət ərzində sığortaçıya və ya onun nümayəndəsinə xəbər vermədikdə;
- 17.2. Qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş məsuliyyəti istisna edən hallardan başqa, sığortalının, müvafiq hallarda zərərçəkənin sığorta hadisəsinin baş verməsinə yönələn qəsdən etdiyi hərəkəti və ya hərəkətsizliyi, habelə sığorta hadisəsi ilə birbaşa səbəb əlaqəsində olan qəsdən cinayət törətməsi;
- 17.3. Sığortalının sığortalanmış əmlaka dəyən zərərin qarşısını almaq və ya həcmi azaltmaq üçün lazımi və mümkün tədbirləri görmək iqtidarında olduğu halda, həmin tədbirləri qəsdən görməməsi: bu zaman sığorta ödənişindən o həcmdə imtina edilə bilər ki, sığortalı mümkün tədbirləri görmüş olsaydı, zərərin miqdarı həmin həcmdə azalmış olardı;
- 17.4. Sığorta haqqının və ya onun hər hansı bir hissəsinin müəyyən olunmuş müddətdə ödənilmədikdə;
- 17.5. Baş vermiş hadisənin qanunvericiliyə və ya sığorta müqaviləsinə görə sığorta hadisəsi hesab edilməməsi.

18. ZƏRƏRİN MÜƏYYƏN EDİLMƏSİ

- 18.1. Sığorta etdirilmiş əmlaklarda meydana gələn zərər və ziyanın məbləği bu sığorta şəhadətnaməsinə uyğun olaraq, tərəflərin razılığı ilə müəyyən edilir. Tərəflər razılığa gələ bilmədikləri təqdirdə, zərərin məbləği montaj işini bilən mütəxəssis mühəndislər arasından birlikdə seçilmiş ekspertlər tərəfindən müəyyən edilir;
- 18.2. Tərəflər, eksperti birlikdə seçmək haqqında razılığa gələ bilməzlərsə, onda hər biri ayrılıqda öz ekspertini seçir və bunu digər tərəfə bildirir. Tərəflərin ekspertləri seçildikləri tarixdən etibarən 7 gün ərzində, hadisə ilə əlaqədar tədqiqata başlamazdan əvvəl, üçüncü bitərəf ekspert seçirlər. Bitərəf ekspertin, yalnız tərəfli ekspertlərin razılığa gələ bilmədikləri məsələlər haqqında rəy vermək səlahiyyəti vardır. Bitərəf ekspert öz rəyini, ayrıca və ya tərəflətin ekspertləri ilə birlikdə ümumi bir rəy vasitəsilə bildirə bilər. Ekspert rəyləri tərəflərə eyni vaxtda təqdim olunur.
- 18.3. Ekspert rəylərində aşağıdakılar göstərilməlidir:
  - həm hər bir hissə üçün müəyyən ediləcək ziyan və zərərin məbləği, həm də ziyan və zərərin bilinən və ya müəyyənləndirilən səbəbi;
  - zərəre uğramış əmlakın, hadisənin baş verdiyi tarixdən 1 gün əvvəlki həqiqi dəyəri və bərpa xərcləri;
  - təmir və ya başqa hallar üçün istifadə oluna biləcək uçucu və dağıntılıların həcmi və dəyəri.
- 18.4. Tərəflərdən hər hansı biri, digər tərəfə məlumat verdiyi tarixdən etibarən 15 gün ərzində öz ekspertini təyin etməzsə, yaxud tərəflərin seçdiyi ekspertlər, üçüncü bitərəf ekspertin seçilməsi ilə əlaqədar təyin olunduqları tarixdən etibarən 7 gün ərzində razılığa gələ bilməzlərsə, tərəflərin ekspertləri və ya bitərəf ekspert tərəflərdən birinin təklifi ilə zərərin baş verdiyi ərazidə yerləşən, iqtisad mübahisələrinə baxmağa səlahiyyəti çatan məhkəmə tərəfindən, mütəxəssis olan şəxslər arasından seçilir;
- 18.5. Tərəflər, bitərəf ekspertin (bu ekspert istər tərəflərin ekspertləri tərəfindən, istərsə də səlahiyyətli məhkəmə tərəfindən seçilmiş olsun) sığortaçının və ya sığortalının yaşadığı və ya hadisənin baş verdiyi ərazidən kənarında seçilməsini tələb etmək hüququna malikdir və bu tələb təmin edilməlidir;
- 18.6. Ekspert vəfat edərsə, vəzifəsindən istefa verərsə və ya qəbul edilməzsə, onun əvəzinə eyni şərtlərlə başqa ekspert seçilir və hadisənin tədqiqatı yarımçıq qaldığı yerdən davam etdirilir.
- 18.7. Sığortalının vəfat etməsi təyin edilmiş eksperti vəzifə məsuliyyətindən azad etmir. Ekspertin iş qabiliyyəti ilə əlaqədar etirazlar, bu şəxslərin təqdim olunduqları tarixdən etibarən 7 gün ərzində bildirilməlidir. Bu vaxt başa çatdıqdan sonra etiraz hüququ qüvvədən düşür;
- 18.8. Ekspertlər öz tədqiqatlarında tam sərbəstdirlər. Onların hüquqları qanun və qərarlarla da məhdudlaşmır;
- 18.9. Ziyan və zərərin məbləği müəyyən edildiyi zaman, ekspertlər lazım bildikləri dəlilləri, zərər çəkmiş sığortalanmış əmlakın və onun dəyərinin müəyyən edilməsi üçün lazım olan qeydləri və sənədləri tələb edə və yerində tədqiqatlar apara bilərlər;
  - Tərəflərin ekspertlərinin, yaxud üçüncü ekspertin, zərərin məbləği ilə əlaqədar verəcəkləri rəy qətidir və tərəflər bu rəyə əməl etməlidirlər. Sığortalı ekspert rəyi olmadan sığortaçıdan ödəniş tələb edə və ona qarşı iddia qaldıra bilməz. Ekspertin rəyinə, yalnız onun real vəziyyətindən açıq-aşkar fərqləndiyi zaman etiraz edilə bilər və bu rəyin ləğv edilməsi, rəyin bildirildiyi tarixdən etibarən bir həftə ərzində hadisənin baş verdiyi ərazidə yerləşən iqtisad mübahisələrini həll etməyə səlahiyyəti olan məhkəmələr tərəfindən həyata keçirilə bilər;
- 18.10. Tərəflər, ödəniş məbləği ilə əlaqədar razılığa gələ bilməzlərsə, bu məbləğ yalnız ekspertin rəyi ilə müəyyən edilir və müddət rəyin tərəflərə bildirildiyi tarixdən başlayaraq hesablanır;
- 18.11. Tərəflərin hər biri öz seçdiyi ekspertin haqqını ödəyir. Üçüncü, bitərəf ekspertin haqqını tərəflər birlikdə ödəyirlər;
- 18.12. Ziyan və zərər məbləğinin müəyyən edilməsi, təminat verilən risklər, sığorta məbləği, sığorta haqqı, əmlakın dəyərindən artıq və ya əksik olan sığorta, sığorta məsuliyyətinin başlaması, hüquqları ləğv edəcək və məhdudlaşdıracaq səbəblərlə əlaqədar bu sığorta şəhadətnaməsində və qanunvericilikdə göstərilən hökm və şərtlərə və onların tətbiq olunmasına təsir etmir.

19. ÖDƏNİŞ MƏBLƏĞİNİN AZALDILMASI VƏ ÖDƏNİLMƏSİNDƏN İMTİNA HALLARI

- 19.1. Sığortalı, sığorta hadisəsi baş verdiyi zaman öz vəzifələrini yerinə yetirməzsə və bunun nəticəsində də zərərin məbləği artarsa, sığortaçının verəcəyi ödəniş göstərilən səbəbə görə artan vəsait həcmində azaldılır;
- 19.2. Sığortalı hadisəsinin baş verməsinə qəsdən şərait yaradarsa və ya qəsdən zərərin həcmi artıracaq hərəkətlər edərsə, bu şərtlərdə nəzərdə tutulan hüquqlarını itirir.

20. SİĞORTA ÖDƏNİŞİNİN HESABLANMASI

Sığorta ödənişinin məbləği aşağıdakı şərtlər daxilində müəyyən edilir:

20.1. Təmir edilə bilən zərər və ziyan (qismi zərər) haqqında:

Sığorta ödənişinin məbləği, dəyişdiriləcək ehtiyat hissələrinin yenisinin alışı qiymətinin, həmin hissələrin quraşdırılması üçün yerli iş saatları tarifinə görə ödəniləcək haqqların və əgər varsa, normal nəqliyyat xərcləri (təyyarə istisna olmaqla), sökmə və montaj xərcləri, kömrük, vergi və rüsum ödəmələri də daxil olmaqla, dəzgah və avadanlıqların hadisədən əvvəlki vəziyyətlərinə gətirilməsi üçün lazım olan xərclərin ümumi cəmindən ibarət olur. Təmir işi ilə əlaqədar köhnə hissənin yerinə təzə hissə qoyulmasına görə ödənişin məbləği azaldılır. Yenidən istifadə olunması mümkün olan hissələrin (sovtaj) dəyəri ödəniş məbləğindən çıxılır.

20.2. Sığorta şəhadətnaməsində göstərilən dəzgah və avadanlıqlar tamamilə zərərə düşdükləri zaman:

- Sığorta ödənişinin məbləği, dəzgah və avadanlıqların təzəsinin hadisə baş verdiyi tarixdəki cari qiymətindən köhnəmə və aşınma nisbətləri və xilas edilən hissələrin dəyərlərinin çıxılması yolu ilə əldə olunan məbləğə, sökmə xərclərinin, nəqliyyat, kömrük vergisi, digər vergi, rüsum və xərclərin və bu xüsusda müqavilədə başqa bir şərt nəzərdə tutulubsa, digər amillərin əlavə edilməsi yolu ilə hesablanan məbləğdən ibarət olur. Yuxarıda (20.1.yarım bəndi) göstərilən təmir xərcləri bu bəndə əsasən müəyyən edilən ödəniş məbləği ilə bərabər və ya ondan artıq olarsa, dəzgah və avadanlıq tam zərərə uğramış hesab edilir;

20.3. Sığorta şəhadətnaməsində hər bir dəzgah və ya avadanlıq üçün göstərilən minimum azadolma (sığorta ödənişindən qismən azadolma) məbləğindən az olmaması şərti ilə, başqa bir şərt nəzərdə tutulmazsa, hər bir zərərin 20%-i sığortalı tərəfindən ödənilir;

20.4. Bütün hallarda sığortaçının məsuliyyəti sığorta şəhadətnaməsində göstərilən məbləğlə məhdudlaşır. Sığorta məbləği, hadisə baş verdiyi zaman sığortalanmış dəzgah və avadanlıqların dəyərinin müəyyən edilməsi üçün əsas götürülə bilməz. Bu məbləğ bu şərtlərin 2-ci bəndinə əsasən hesablanacaq sığorta dəyəri ilə uyğun olmadıqda ödənişin məbləği, sığorta məbləği ilə sığorta dəyəri arasındakı fərq nisbətində uyğun olaraq müəyyən edilir;

20.5. Sığorta şəhadətnaməsi ilə təminat verilən hadisəyə başqa bir sığorta şəhadətnaməsi ilə də təminat verilmiş olarsa, şərikli sığorta əsasları tətbiq edilir;

20.6. Son təmir xərclərinin bir hissəsini təşkil etməyən müvəqqəti təmir xərcləri üçün sığortaçı ödəniş vermir.

21. ZƏRƏR VƏ ÖDƏNİŞİN SONA ÇATMASI

21.1. Sığortaçı ödədiyi sığorta ödənişinin müqabilində sığortalının günahkar şəxslərə qarşı iddia qaldırmaq hüququna malik olur. Sığortalı, sığortaçı iddia irəli sürərsə, bu iddia məsələsini aydınlaşdırmaq üçün lazım olan və əldə edilməsi mümkün olan sənədləri və məlumatları mütləq təqdim etməlidir.

21.2. Təminat verilən hadisə nəticəsində tam zərər meydana gələrsə, sığorta təminatı sona çatmış hesab olunur. Zədələnmə halında isə, sığorta məbləği, hadisənin baş verdiyi tarixdən etibarən verilən ödənişin məbləği qədər azaldılır.

21.3. Sığorta məbləği, sığorta şəhadətnaməsindən müxtəlif vahidlər (növlər və qrup) halında göstərilərsə və bu vahidlərdən (növlər və ya qruplardan) biri və ya bir neçəsi tamamilə zərərə uğrayarsa, həmin vahidlərə (növlər və ya qruplara) aid olan sığorta təminatı hadisənin baş verdiyi tarixdə sona çatır. Qismi zərər halında isə hər bir vahid (növlər və ya qrup) üçün müəyyən edilmiş sığorta məbləği, zərərin baş verdiyi tarixdən etibarən, verilmiş sığorta ödənişinin məbləği qədər azaldılır.

21.4. Sığorta məbləğinin azalması hallarında hadisənin baş verdiyi tarixdən etibarən gün hesabı əsas götürülərək əlavə sığorta haqqı alınmaq şərti ilə sığorta məbləği əvvəlki həcminə qədər artırıla bilər.

21.5. Qismi zədələrdə, tərəflərin sığorta müqaviləsini ləğv etmək hüququ vardır. Sığortaçı ləğv etmə hüququndan ödəniş verməmişdən əvvəl istifadə edə bilər.

21.6. Sığortaçı tərəfindən həyata keçirilən ləğv etmə, bu haqda sifarişli məktub vasitəsi ilə sığortalıya məlumat göndərildiyi tarixdən hesablanmaqla 15 gün sonra saat 24.00-da hüquqi qüvvə qazanır və ləğv etmənin hüquqi qüvvə qazandığı vaxta qədər keçən müddətin sığorta haqqı gün hesabı əsas götürülməklə hesablanır və artıq qalan məbləğ sığortalıya qaytarılır.

Sığortalı tərəfindən həyata keçirilən ləğv etmə bu haqda sığortaçıya sifarişli məktub vasitəsilə məlumat göndərdiyi günün sabahı saat 24.00-da hüquqi qüvvə qazanır və istifadə olunmayan müddətin sığorta haqqı geri qaytarılır.

22. SİĞORTA ÖDƏNİŞİ HAQQINDA QƏRARIN QƏBUL EDİLMƏSİ

Sığortalı sığorta hadisəsində sonra vəzifələrini yerinə yetirdikdən sonra, Sığortaçı sığorta ödənişindən bağlı nəticəni (ödənişin verilməsi və ya verilməsindən imtina) 15 (on beş) iş günün ərzində Sığortalıya bildirməlidir.

23. MÜLKİYYƏT SAHİBİNİN DƏYİŞDİYİ HALLAR

23.1. Sığortalanmış əmlakın mülkiyyət sahibi dəyişdiyi təqdirdə sığorta müqaviləsi öz hüquqi qüvvəsində qalır və sığortalının sığorta şəhadətnaməsi ilə əlaqədar bütün hüquq və vəzifələri yeni mülkiyyət sahibinə keçir. Bu zaman sığortalı və sığortanın mövcudluğunu öyrənən yeni sahibkar mülkiyyət dəyişikliyini 15 gün ərzində sığortaçıya bildirməlidirlər. Bu şərt yerinə yetirilməzsə, sığortaçı məsuliyyətdən azad olur.

23.2. Sığortaçı dəyişikliyi, yeni sahibkar isə sığortanın mövcudluğunu öyrəndiyi tarixdən etibarən 8 gün ərzində sığorta müqaviləsini ləğv edə bilərlər. Vaxtında istifadə olunmayan ləğv etmə hüququ etibarsız sayılır.

- 23.3. Sığortacı tərəfindən həyata keçirilən ləğv etmə, bu haqda sığortalı sifarişli məktub vasitəsilə məlumat göndərildiyi tarixdən hesablanmaqla 8 gün sonra saat 24.00 -da, sığorta etdirən tərəfindən həyata keçirilən ləğv etmə isə bu haqda sığorta şirkətinə sifarişli məktub vasitəsilə məlumat göndərildiyi günün sabahı saat 24.00-da hüquqi qüvvə qazanır.
- 23.4. Ləğv etmənin hüquqi qüvvə qazanacağı vaxta qədər keçən müddətin sığorta haqqı, ləğv etmə sığortacı tərəfindən həyata keçirilərsə, gün hesabı əsas götürülməklə, ləğv etmə yeni mülkiyyət sahibi tərəfindən həyata keçirildikdə isə qısa müddətli sığorta kimi hesablanır və artıq qalan məbləğ yeni mülkiyyət sahibinə qaytarılır.
- 23.5. Sığorta etdirilmiş əmlakın sahibi dəyişdiyi zaman mövcud sığorta haqları borclarına görə sığortalı və ləğv etmə hüququndan istifadə etməyən yeni sahibkar birlikdə cavabehdirlər.
- 23.6. Sığortalı vəfat edərsə, onun bu sığorta müqaviləsi ilə əlaqədar bütün hüquq və vəzifələri heç bir dəyişiklik edilmədən yeni mülkiyyət sahibinə (varisə) keçir.

24. MÜLKİYYƏT HÜQUQUNUN VERİLMƏSİ

Əlavə razılaşma yoxdursa, zərər çəkmiş əmlakların mülkiyyət hüququ sığortacıya verilir.

25. MƏLUMAT VƏ XƏBƏRDARLIQLAR

- 25.1. Sığortalının məlumat və xəbərdarlıqları, sığortacıya və ya sığorta müqaviləsinin imzalanması işinə vasitəçilik edən agentliyə sifarişli məktub vasitəsi ilə bildirilir.
- 25.2. Sığortacının məlumat və xəbərdarlıqları sığortalı sığorta şəhadətnaməsində göstərilən ünvanına, bu ünvan dəyişmişsə, sığortacıya və ya sığorta müqaviləsinin bağlanmasına vasitəçilik edən agentliyə bildirilən son ünvana, eyni formada çatdırılır.
- 25.3. Tərəflərə imza müqabilində şəxsən təqdim edilən məktublar və ya teleqramlar vasitəsilə bildirilən məlumat və xəbərdarlıqlar da sifarişli məktub vasitəsilə bildirilən məlumat və xəbərdarlıqlar səviyyəsində hüquqi qüvvəyə malikdir.
- 25.4. Hadisənin baş verməsi və ya təmir işlərinə başlanması ilə əlaqədar məlumatlar mütləq qabaqcadan teleqramla bildirilməlidir.

26. İŞ SİRLƏRİNİN GİZLİ SAXLANILMASI

Sığortacı, sığortalıya aid öyrəneçəyi iş sirlərini gizli saxlamamaqdan dəyən ziyan və zərərlərə görə məsuliyyət daşıyır.

27. TƏRƏFLƏRİN MƏSULİYYƏTİ

Sığorta müqaviləsi, Azərbaycan Respublikasının Qanunveriliciyyəsinə əsasən tərtib edilərək fəaliyyət göstərir və hər iki tərəfdən zəruri olaraq yerinə yetirilməlidir. Sığorta müqaviləsinin şərtlərini pozan tərəf məsuliyyət daşıyır.

28. MÜBAHİSƏLƏRİN HƏLLİ QAYDASI

Mübahisələr danışıqlar yolu ilə həll edilir. Əgər danışıqlar baş tutmazsa, mübahisələr Azərbaycan Respublikasının «Mülki Məcəlləsi»-nə uyğun həll olunmalıdır.

29. XÜSUSİ ŞƏRTLƏR

Sığorta şəhadətnaməsində bu qaydalara və bunlarla əlaqədar olan əlavə şərtlərə əlavə xüsusi şərtlər müəyyən edilə bilər.